

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDŲ PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRAJĄ KOLONIJĄ

2022-11-03 Nr. 4D-2022/1-998/999

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2022-08-22 gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundus dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau ir cituojamame tekste vadinama – PPN-AK) pareigūnų galimai neteisėtų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai supažindinant su priimtu administraciniu sprendimu, nepateikiant jo kopijos, bei netinkamu prašymo nagrinėjimu ir atsakymo nepateikimu dėl papildomo pasimatymo (toliau vadinama – Skundas).

2. Skunde, be kitų aplinkybių, aprašytos šios:

2.1. „[...] 2022 m. rugpjūčio mėnesį buvau įrašytas į linkusių užpulti įskaitą. Dalyvavau komisijos posėdyje ir ten buvo pranešta, jog jei nebūsiu įrašytas – supažindintas su sprendimu nebūsiu, jei bus nuspręsta įrašyti [...] tai supažindins mane su sprendimu. 2022 m. rugpjūčio mėnesį (gali būti jog rugpjūčio 5 dieną) atėjo darbuotoja ir davė paskaityti pirmąjį nutarimo lapą, kuriame nurodoma, jog atsižvelgiant ir vadovaujantis įvairia medžiaga ir informacija, nutaria mane įrašyti į linkusių užpulti sąrašą, tačiau su visa likusia dokumentacija buvusia prie nutarimo susipažinti neleido, todėl man nėra aišku kuo remiantis buvau įtrauktas į linkusių užpulti įskaitą. Nutarimo kopijos man neįteikė, todėl nei datos nei numerio nutarimo nežinau ir sužinoti nesudarė galimybės. Dėl šių priežasčių iš manęs yra atimta galimybė apskųsti mano [...] nutarimą [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] 2022-08-07 rašiau prašymą išskirti man papildomą pasimatymą PPN-AK direktoriui. 2022-08-11 atėjo kažkokia darbuotoja parodė man mano prašymą ir nurodė pasirašyti, jog susipažinau su savo prašymu ant kurio buvo parašyta „priklausys nuo 2022-08-18“. [...] nesupratau tai mano prašymas buvo tenkintas ar ne, nes šiaip tai man nuo 2022-08-18 priklausantis pasimatymas, o ne papildomas, [...] jei netenkino tai man atrodo turėjau gauti raštišką atsakymą [...]“.

3. Pareiškėjas Seimo kontrolierės prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2022 m. rugpjūčio 31 d. raštu Nr. 4D-2022/1-998/999/3D-1934 kreipėsi į PPN-AK, prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

2022 m. rugsėjo 13 d. Seimo kontrolierė gavo PPN-AK 2022-09-13 raštą Nr. 14-12423; rašte

ir jo prieduose pateikta toliau nurodyta informacija:

4.1. „Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. V-88 patvirtintos „Laisvės atėmimo vietų įstaigų apsaugos ir priežiūros instrukcijos” 230 punkte numatyta, kad “Suimtajam (nuteistajam) užpuolus įstaigos darbuotojus, kitą suimtąjį (nuteistąjį) ar bandžius, turint ketinimų tai padaryti arba grasinant panaudoti fizinį smurtą prieš šiuos asmenis, visa surinkta medžiaga apie įvykį teikiama šiems klausimams svarstyti sudarytai komisijai. Į komisijos posėdį pristatomas svarstomas suimtasis (nuteistasis), kuriam komisijos pirmininkas praneša apie priimtą sprendimą siūlyti (arba ne) įstaigos direktoriui įrašyti suimtąjį (nuteistąjį) į linkusiųjų užpulti įskaitą. Jei įstaigos direktorius pritaria komisijos siūlymui įrašyti suimtąjį (nuteistąjį) į linkusiųjų užpulti įskaitą, šį sprendimą patvirtina įsakymu. Suimtasis (nuteistasis) pasirašytinai supažindinamas su jam taikomais papildomais režimo reikalavimais. Komisijos posėdžių protokolų ir įstaigos direktoriaus įsakymų išrašai (arba įsakymų ir protokolų kopijos arba nuorašai), su kuriais supažindinami suimtieji (nuteistieji), įrašyti į linkusiųjų užpulti įskaitą, jiems pasirašius, saugomi jų asmens bylose”.

Remiantis aukščiau nurodytu teisės aktu, Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau-Įstaiga) 2022 m. rugpjūčio 8 d. direktoriaus įsakymu Nr. 2-2315, nuteistasis X (toliau-Pareiškėjas) įrašytas į linkusiųjų užpulti įskaitą (pridedama įsakymo kopija).“;

4.2. „Vadovaujantis 2022 m. rugpjūčio 8 d. Įstaigos direktoriaus įsakymo Nr. 2-2315 3 punkto 3 papunkčiu, Pirmojo sektoriaus Saugumo valdymo skyriaus vyresniajai specialistei [...] pavesta įsakyme paminėtą nuteistąjį supažindinti pasirašytinai, o įsakymo išrašo kopiją įdėti į nuteistojo bylą. Pareiškėjas su taikomais papildomais režimo reikalavimais supažindintas, tačiau raštiškai patvirtinti supažindinimo faktą atsisakė, atsisakymas užfiksuotas Saugumo valdymo skyriaus (toliau-SVS) pareigūnų įrašuose įsakyme ir vaizdo registratoriumi Nr. 57 (pridedama pažyma dėl vaizdo įrašo peržiūros ir saugojimo).

Laisvės atėmimo vietų įstaigų apsaugos ir priežiūros instrukcijoje nėra numatyta, kad įsakymo dėl suimtųjų (nuteistųjų) įtraukimo į linkusiųjų užpulti įskaitą kopija turi būti įteikiama suimtajam ar nuteistajam. Pažymėtina, kad pasinaudojęs Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių II skyriaus 19 punkto “Nuteistojo (suimtojo) prašymu pataisos įstaigos (tardymo izoliatoriaus) administracija privalo padaryti jo administracinės, civilinės ir baudžiamosios bylos ir asmens bylos dokumentų kopijas. Šių dokumentų kopijos nuteistajam (suimtajam) privalo būti padaromos ir kai jo asmeninėje sąskaitoje nėra pakankamai lėšų, o kopijų darymo išlaidos išskaičiuojamos iš nuteistojo (suimtojo) asmeninės sąskaitos, kai joje atsiranda lėšų. Kitos nuteistojo (suimtojo) prašomos informacijos kopijos gali būti padaromos tik tais atvejais, jei nuteistojo (suimtojo) asmeninėje sąskaitoje yra pakankamai lėšų. Už dokumentų ir kitos informacijos kopijų darymo paslaugas pataisos įstaigai (tardymo izoliatoriui) atsiskaitoma teisės aktų nustatyta tvarka” nuostatomis, pareiškėjas turi galimybę gauti minėto įsakymo kopiją.“;

4.3. „Įstaigos Resocializacijos skyriaus specialistė 2022 m. rugsėjo 9 d. pateikė pažymą Nr. 61-4682 kurioje informuoja, kad nuteistasis X, nepateikė prašymo dėl papildomo pasimatymo. Pažymiu, kad nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų, peticijų ir skundų registracijos žurnale rugpjūčio mėn. nebuvo registruotas prašymas dėl papildomo pasimatymo (pridedama pažyma).“;

4.4. „Įstaigos administracija Pareiškėjui raštiško atsakymo, dėl papildomo pasimatymo skyrimo, pateikti negalėjo nes tokio prašymo iš minėto asmens nebuvo gavusi (Resocializacijos skyriaus specialistės 2022 m. rugsėjo 9 d. pateikta pažyma Nr. 61 - 4682).“;

4.5. „Pridedama 2022 m. rugpjūčio 2 d. Patariamiosios komisijos nuteistųjų teisinės padėties pokyčių ir kitais klausimais posėdžio protokolai Nr. 61-3543, 2022 m. rugpjūčio 1 d. Tarybinis pranešimas dėl X įtraukimo į linkusių užpulti įskaitą Nr. 41-10212, 2022 m. liepos 29 d. Pažyma dėl nuteistojo X Nr. 85-441.“

5. Viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

- *2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos* – „[...] 5. Administracinis sprendimas – teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei.[...]“;

- *3 straipsnis. Viešojo administravimo principai* – „5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 12) subsidiarumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami žemiausiu efektyvumą galinčiu užtikrinti viešojo administravimo sistemos lygmeniu;[...]“;

- *10 straipsnis. Administracinių sprendimų priėmimas* – 1. Administracinius sprendimus priimti turi teisę tik viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus. 2. Privalomus reikalavimus asmenims nustato tik teisės aktų pagrindu priimti administraciniai sprendimai. 3. Viešojo administravimo subjektai administracinius sprendimus gali priimti savo iniciatyva arba gavę asmenų prašymus ar skundus. 4. Viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos. Jeigu prašymas ar skundas gautas po darbo valandų, poilsio ar šventės dieną, jo gavimo diena laikoma po jos einanti darbo diena. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinis sprendimas negali būti priimtas, viešojo administravimo subjektas šį terminą gali pratęsti ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie tokį termino pratęsimą per 5 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys. 5. Administraciniame sprendime turi būti nurodyta:

- 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas;
- 2) administracinio sprendimo data;
- 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris;
- 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos;
- 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės;
- 6) administracinio sprendimo motyvai;
- 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką;
- 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos.

6. Administracinis sprendimas turi būti pasirašytas jį priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens arba viešojo administravimo subjekto vadovo, jo pavaduotojo ar įgalioto asmens. Kai administracinis sprendimas priimamas naudojantis valstybės informacinėmis sistemomis, sprendimo pasirašymui prilyginamas patvirtinimas (autorizavimas) valstybės informacinėje sistemoje.“;

- *13 straipsnis. Administracinio sprendimo ar kitos informacijos įteikimas (paskelbimas)* – „1. Asmeniui, pateikusiam prašymą, ar asmeniui, dėl kurio galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, taip pat asmenims, kuriems administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą pateikiant to sprendimo kopiją, o kai reikia apsaugoti atitinkamų kategorijų duomenis, – nuasmenintą priimto administracinio sprendimo nuorašą. Atvejais, kai administracinio sprendimo kopija ar nuorašas negali būti pateikti arba kai administracinio sprendimo forma neleidžia užtikrinti visų šio įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje reikalaujamų duomenų pateikimo, šie duomenys nurodytiems asmenims pateikiami raštu pranešant apie priimtą administracinį sprendimą. Jeigu asmuo nėra nurodęs pageidaujamo administracinio

sprendimo ar kitos informacijos gavimo būdo, jie pateikiami tokiu būdu, koku buvo gautas prašymas ar skundas.“

6. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau vadinama – Taisyklės), aktualios nuostatos:

„42. Į prašymą ar skundą paprastai atsakoma tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas ar skundas. [...].

[...]

45. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualių klausimų atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.

[...]

47. Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

7. Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020 m. balandžio 1 d. įsakymo Nr. V-88 „Dėl Laisvės atėmimo vietų įstaigų apsaugos ir priežiūros instrukcijos patvirtinimo“ (toliau vadinama – Instrukcija) aktualios nuostatos:

„230. Suimtajam (nuteistajam) užpuolus įstaigos darbuotojus, kitą suimtąjį (nuteistąjį) ar bandžius, turint ketinimą tai padaryti arba grasinant panaudoti fizinį smurtą prieš šiuos asmenis, visa surinkta medžiaga apie įvykį teikiama šiems klausimams svarstyti sudarytai komisijai. Į komisijos posėdį pristatomas svarstomas suimtasis (nuteistasis), kuriam komisijos pirmininkas praneša apie priimtą sprendimą siūlyti (arba ne) įstaigos direktoriui įrašyti suimtąjį (nuteistąjį) į linkusiųjų užpulti įskaitą. Jei įstaigos direktorius pritaria komisijos siūlymui įrašyti suimtąjį (nuteistąjį) į linkusiųjų užpulti įskaitą, šį sprendimą patvirtina įsakymu. Suimtasis (nuteistasis) pasirašytinai supažindinamas su jam taikomais papildomais režimo reikalavimais. Komisijos posėdžių protokolų ir įstaigos direktoriaus įsakymų išrašai (arba įsakymų ir protokolų kopijos arba nuorašai), su kuriais supažindinami suimtieji (nuteistieji), įrašyti į linkusiųjų užpulti įskaitą, jiems pasirašius, saugomi jų asmens bylose.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) sprendimuose, be kita ko, nurodyta:

8.1. „[...] gero administravimo (atsakingo valdymo) principas apima ir asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą (VAĮ 8 str. 1 d.) (2012 m. gegužės 31 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A602-2112/2012)“.

8.2. „Individualus administracinis aktas, kuriame pakankamai išsamiai nėra nurodomos aplinkybės ir teisės normos, kuriomis yra grindžiamas teisės aktas, neišaiškinama jo apskundimo tvarka, neatitinka ir gero viešojo administravimo principo. Gero viešojo administravimo principas

įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu priimtas sprendimas, visumą (2013 m. gegužės 14 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A444-878/2013)“.

8.3. „Viešojo administravimo subjektas, priėmęs negatyvias pasekmes sukeltą sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamo sprendimo priėmimą (2018 m. rugpjūčio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4498-520/2018).

8.4. „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktinaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktinaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). (2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012)“.

8.5 „[...] jei atitinkamas individualus administracinis aktas yra priimamas ankstesnių procedūrinių dokumentų pagrindu, tokiu atveju individualiame administraciniame akte nėra būtina pakartoti tuose dokumentuose nustatytas aplinkybes. Tokiu atveju individualaus administracinio akto įžanginėje dalyje pakanka nurodyti tuos procedūrinius dokumentus, kurių pagrindu priimtas individualus administracinis aktas, ir juos pridėti prie individualaus akto (2014 m. gruodžio 18 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A822-1440/2014; 2015 m. vasario 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-327-146/2015; 2015 m. balandžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1266-624/2015; 2015 m. balandžio 3 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. R-26-552/2015; 2015 m. balandžio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-410-552/2015; 2015 m. gegužės 12 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-1456-143/2015)“.

8.6. 2008-11-19 nutartyje (administracinėje byloje Nr. A556-1898/2008, 2008-12-19 nutartyje administracinėje byloje Nr. A756-2036/2008, 2012-03-22 nutartyje administracinėje byloje Nr. A502 -212/2012 ir kt.) yra nurodęs:

„Sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, kad būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar laikantis tik iš dalies, kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo, įgalinanti teismą, nagrinėjantį tokią bylą, skundžiamą viešojo administravimo subjekto individualų administracinį aktą panaikinti.“

Tyrimo išvados

9. Atsižvelgiant į Skunde išdėstytas aplinkybes, išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

9.1. dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų, susijusių su netinkamu supažindinimu su įsakymu įtraukti Pareiškėją į linkusiųjų užpulti įskaitą ir kopijos nepateikimu;

9.2. dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų, susijusių su netinkamu Pareiškėjo prašymo nagrinėjimu ir atsakymo nepateikimu dėl papildomo pasimatymo suteikimo.

Dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų, susijusių su netinkamu supažindinimu su įsakymu įtraukti Pareiškėją į linkusiųjų užpulti įskaitą ir kopijos nepateikimu

10. Pareiškėjas Skunde rašo, jog PPN-AK administracija priėmė sprendimą įtraukti jį į linkusiųjų užpulti įskaitą, tačiau nedavė sprendimo kopijos ir neleido susipažinti su sprendimo priedais, todėl Pareiškėjas nežino sprendimo priėmimo motyvų bei negali šio sprendimo apskūsti teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Nagrinėdami pareiškėjų skundus, PPN-AK, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų, išsamumo principo. PPN-AK pareigūnai savo veikloje, be kitų principų, turi laikytis ir gero administravimo principo.

Pagal VAI nustatytą teisinį reglamentavimą administraciniame sprendime turi būti nurodyta administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, administracinio sprendimo motyvai (šios pažymos 5 punktą).

12. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad PPN-AK 2022 m. rugpjūčio 8 d. direktoriaus įsakymu Nr. 2-2315 Pareiškėjas įrašytas į linkusiųjų užpulti įskaitą. Saugumo valdymo skyriaus (toliau – SVS) pareigūnui pavesta Pareiškėją supažindinti su įsakymu pasirašytinai, o įsakymo išrašo kopiją įdėti į pareiškėjo bylą. Pareiškėjas su taikomais papildomais režimo reikalavimais supažindintas, tačiau raštiškai patvirtinti supažindinimo faktą atsisakė, atsisakymas užfiksuotas SVS pareigūnų įrašuose įsakyme ir vaizdo registratoriumi. PPN-AK administracija Seimo kontrolierę taip pat informavo, kad Instrukcijoje nėra numatyta, jog įsakymo dėl suimtųjų (nuteistųjų) įtraukimo į linkusiųjų užpulti įskaitą kopija turi būti įteikiama suimtajam ar nuteistajam, bei nurodė, kad pasinaudojęs Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių II skyriaus 19 punkto nuostatomis, Pareiškėjas turi galimybę gauti minėto įsakymo kopiją (šios pažymos 4.1–4.2 papunkčiai).

Pagal LVAT praktiką, gero administravimo (atsakingo valdymo) principas apima ir asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą. Viešojo administravimo subjektas, priėmęs neigiamas pasekmes sukeltą sprendimą, turi pareigą jį pagrįsti tiek teisiniais, tiek faktiniais argumentais, t. y. nurodyti priežastis, lėmusias neigiamą sprendimo priėmimą. Jei atitinkamas individualus administracinis aktas yra priimamas ankstesnių procedūrinių dokumentų pagrindu, tokiu atveju individualiame administraciniame akte nėra būtina pakartoti tuose dokumentuose nustatytas aplinkybes. Tokiu atveju individualaus administracinio akto įžanginėje dalyje pakanka nurodyti tuos procedūrinius dokumentus, kurių pagrindu priimtas individualus administracinis aktas, ir juos pridėti prie individualaus akto (šios pažymos 8 punktą).

Taigi, PPN-AK 2022 m. rugpjūčio 8 d. direktoriaus įsakymu Nr. 2-2315 Pareiškėjas įrašytas į linkusiųjų užpulti įskaitą, pačiame įsakyme, su kuriuo Pareiškėjas buvo supažindintas, nenurodyta šio sprendimo motyvų. Minėtame sprendime įvardijami 2022 m. rugpjūčio 1 d. tarnybinis pranešimas Nr. 41-10212 bei 2022 m. rugpjūčio 2 d. patariamasis komisijos nuteistųjų teisinės padėties pokyčių

ir kitais klausimais posėdžio protokolas Nr.61-3543, kuriais remiantis Pareiškėjas įrašytas į linkusiųjų užpulti įskaitą.

Pažymėtina, kad administracinio sprendimo motyvavimo pareiga reiškia, kad individualiame administraciniame akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas remiasi priimdamas administracinį aktą, o pats motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir tikslus, pakankamas.

Kadangi tarnybinis pranešimas ir protokolas paaiškina, motyvuoja priimtą administracinį sprendimą, todėl jis yra sudedamoji administracinio sprendimo (šiuo atveju – įsakymo) dalis.

Iš to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad PPN-AK direktoriaus priimtas administracinis sprendimas (įsakymas) laikytinas nepakankamai motyvuotu, jame nėra pateikta jokių aiškių argumentų, kodėl Pareiškėjui minėtu sprendimu pabloginama jo padėtis įrašant į linkusiųjų užpulti įskaitą, o tik įvardijami protokolas ir tarnybinis pranešimas, kurių pagrindu Pareiškėjas įrašytas į linkusiųjų užpulti įskaitą. Nenurodžius motyvų pačiame įsakyme, PPN-AK administracija turėjo pateikti tarnybinį pranešimą ir protokolą, kaip įsakymo sudedamąją dalį, bei kartu su įsakymu pateikti Pareiškėjui susipažinti.

13. Pastebėtina, kad Instrukcijos 230 punkte nėra reglamentuota, kaip nuteistasis turi būti supažindintas su sprendimu, šiame punkte nurodyta sprendimo saugojimo vieta. Tačiau būtina pažymėti, kad sprendimas įtraukti nuteistąjį arba suimtąjį į linkusiųjų užpulti įskaitą yra individualus administracinis aktas (administracinis sprendimas), sukeliantis tam tikras pasekmes nuteistajam arba suimtajam, todėl jo forma ir turinys turi atitikti tokiems sprendimams keliamus reikalavimus, o sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas (šios pažymos 8.6 papunktis). Pažymėtina, kad priimto administracinio sprendimo supažindinimo ir jo įteikimo tvarka reglamentuota VAĮ, kuria PPN-AK administracija, kaip viešojo administravimo subjektas, privalo vadovautis.

Vadovaujantis VAĮ 13 straipsnio 1 dalies nuostata, kuri įtvirtina, jog asmeniui, kuriam administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą, pateikiant tokio sprendimo kopiją (šios pažymos 5 punktas). Vadovaudamasi šia nuostata, PPN-AK administracija turėjo ne tik pateikti Pareiškėjui susipažinti PPN-AK direktoriaus įsakymą, bet ir įteikti jam šio įsakymo kopiją.

PPN-AK atsakyme Seimo kontrolierei pateikia informaciją, kad Pareiškėjas supažindintas su įsakymu, tik atsisakė pasirašyti, ir kad Instrukcijos nuostatos neįpareigoja PPN-AK administracijos Pareiškėjui pateikti įsakymo kopijos, tačiau įteikti Pareiškėjui įsakymo (administracinio sprendimo) kopiją įpareigoja aukštesnio teisės akto (VAĮ) nuostatos.

Konstitucinis Teismas savo aktuose (*inter alia* 2003 m. gruodžio 30 d., 2004 m. kovo 5 d., 2004 m. gruodžio 13 d., 2005 m. vasario 7 d., 2007 m. gegužės 5 d. nutarimuose) yra ne kartą konstatavęs, kad Konstitucijoje įtvirtintas teisinės valstybės principas suponuoja ir teisės aktų hierarchiją, *inter alia* tai, kad poįstatyminiai teisės aktai negali prieštarauti įstatymams. Todėl PPN-AK administracija, teikdama informaciją apie asmens atžvilgiu priimtą administracinį sprendimą, privalo vadovautis VAĮ nustatytu teisiniu reglamentavimu.

14. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Pareiškėjo Skundo dalis dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su netinkamu supažindinimu su administraciniu sprendimu įtraukti Pareiškėją į linkusiųjų užpulti įskaitą, nepateikiant susipažinti priedų bei administracinio sprendimo kopijos nepateikimu, yra pagrįsta.

Dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų, susijusių su netinkamu prašymo nagrinėjimu ir atsakymo nepateikimu dėl papildomo pasimatymo suteikimo

15. Pareiškėjas Skunde rašo, jog su 2022-08-07 prašymu kreipėsi į PPN-AK administraciją dėl papildomo pasimatymo suteikimo ir negavo jokio atsakymo.

16. Nagrinėdami pareiškėjų skundus, PPN-AK, kaip viešojo administravimo subjektas, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo principų, išsamumo principo, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; atsakymas pareiškėjui turi būti pateiktas per teisės aktuose nustatytus terminus.

Vadovaudamasi Taisyklių nuostatomis, institucija, gavusi prašymą, turi jį išnagrinėti ir pateikti atsakymą pagal jo turinį bei per teisės aktuose nustatytą terminą (šios pažymos 5 punktas).

17. Pareiškėjas Skunde nurodo, jog su 2022-08-07 prašymu kreipėsi į PPN-AK administraciją dėl papildomo pasimatymo suteikimo.

Tyrimo metu PPN-AK paaiškino, kad Pareiškėjas nepateikė prašymo dėl papildomo pasimatymo skyrimo, bei nurodė, jog patikrinus nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų, peticijų ir skundų registracijos žurnalą rugpjūčio mėn. nebuvo registruotas prašymas dėl papildomo pasimatymo, todėl įstaigos administracija Pareiškėjui raštiško atsakymo pateikti negalėjo, nes tokio prašymo iš minėto asmens nebuvo gavusi.

Pažymėtina, jog Pareiškėjas prie Skundo 2022-08-07 prašymo kopijos taip pat nepateikė. Fakto, kad buvo pateiktas minėtas prašymas, nėra galimybės nustatyti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad PPN-AK administracija Pareiškėjo prašymo dėl papildomo pasimatymo skyrimo negavo, todėl Pareiškėjo Skundo dalis dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo) netinkamai nagrinėjant Pareiškėjo prašymą atmestina.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

18. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X Skundo dalį dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su netinkamu supažindinimu su įsakymu įtraukti į linkusių užpulti įskaitą ir kopijos nepateikimu, pripažinti **pagrįstu**.

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X Skundo dalį dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su netinkamu prašymo nagrinėjimu ir atsakymo nepateikimu dėl papildomo pasimatymo suteikimo, **atmesti**.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

20. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, **PPN-AK direktoriui** rekomenduojama:

20.1. imtis priemonių, kad ateityje individualūs administraciniai sprendimai būtų rengiami vadovaujantis VAĮ nustatytų reikalavimų – turi būti nurodytas administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės, administracinio sprendimo motyvai (jeigu sprendimo motyvai nėra perrašomi į sprendimą, o lieka surašyti tik procedūriniame dokumente, šis dokumentas turi būti pridodamas prie sprendimo, su juo turi būti supažindinamas asmuo, dėl kurio yra priimtas sprendimas, ir pateikiama administracinio sprendimo rašytinė kopija).

20.2. užtikrinti, kad Pareiškėjas su administraciniu sprendimu įtraukti į linkusiųjų užpulti įskaitą būtų supažindintas laikantis Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalies reikalavimų.

21. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 punktu, **Kalėjų departamento direktoriui** rekomenduojama imtis priemonių tobulinti Laisvės atėmimo vietų įstaigų apsaugos ir priežiūros instrukcijos nuostatas, kad jos atitiktų Viešojo administravimo įstatymo nustatytus reikalavimus.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė